

Sygn. akt VIII Pz 9/19

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Teresa Kalinka

Sędziowie: SSO Grzegorz Tyrka

SSR (del.) Anna Capik-Pater(spr.)

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2019r. w G.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy M. T.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o świadczenie rekompensacyjne

na skutek zażalenia pozwanej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w B.

na postanowienie Sądu Rejonowego w G.

z dnia 25 czerwca 2018r. *sygn. akt* VI P 127/18

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

(-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSO Teresa Kalinka (-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Powódka domagała się zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kwoty 10 000 zł tytułem rekompensaty w związku z utratą prawa do deputatu węglowego w rozumieniu ustawy z dnia 12 października 2017r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017r., poz. 1971).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z 25 czerwca 2018 r. Sąd Rejonowy w G. VI Wydział Pracy i (...) (sygn. akt VI P 127/18) oddalił powództwo (pkt 1) i odstąpił od obciążenia powódki kosztami zastępstwa procesowego na rzecz pozwanej (pkt 2).

W uzasadnieniu punktu 2 wyroku Sąd I instancji podał, że zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może w ogóle nie obciążać kosztami strony przegrywającej. Wskazał, że przepis ten zawiera klauzulę generalną i nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację,

przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Ł.z dnia 26 września 2013 roku, I ACa 466/13). Zaznaczył nadto, że podstaw do jego zastosowania należy poszukiwać w konkretnych okolicznościach danej sprawy przekonujących o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegranej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, niesprawiedliwe.

Sąd I instancji uznał, że zostały spełnione przesłanki zawarte w art. 102 k.p.c., albowiem w chwili wytaczania powództwa sprawa miała charakter precedensowy, a tym samym powódka mogła mieć subiektywne przekonanie o zasadności swego roszczenia. Nadto Sąd I instancji miał na uwadze fakt przebywania przez powódkę na emeryturze, która w wysokości około 2.000 zł stanowi jej jedyne źródło utrzymania.

Pozwana wniosła zażalenie, w którym zaskarżyła postanowienie zawarte 2 pkt postanowienia. Pozwana zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 98 k.p.c. oraz art. 102 k.p.c. poprzez odstąpienie od obciążenia powoda kosztami postępowania, mimo przegrania przez powódkę sprawy, a także pomimo niewystąpienia przesłanki szczególnie uzasadnionego przypadku pozwalająca na nieobciążanie strony przegranej kosztami procesu,

- § 2 pkt 4 w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1804) poprzez jego niezastosowanie.

Pozwana domagała się zmiany postanowienia w zaskarżonym zakresie poprzez zasądzenie od powódki na swoją rzecz kwoty 1 350 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz zasądzenia od powódki a na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegranej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Jedną z podstaw odstąpienia od obciążenia kosztami procesu strony przegranej jest przepis art. 102 k.p.c. Zgodnie z nim, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegranej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W związku z tym, instytucja odstąpienia od obciążania strony przegranej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego jest możliwe jedynie wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności.

Regulacja zawarta w art. 102 k.p.c. stanowi odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik postępowania i jest zarazem podkreśleniem przez ustawodawcę przyjętej w Kodeksie postępowania cywilnego zasady słuszności przy orzekaniu o kosztach procesu. Stanowi ona pewnego rodzaju wentyl bezpieczeństwa dla podmiotów, które byłyby zobowiązane do zwrotu kosztów na zasadzie art. 98 k.p.c., jeżeli w szczególnie uzasadnionych wypadkach względy słuszności przemawiają za tym, aby takiej strony nie obciążać kosztami w całości lub w części (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2013 roku, w sprawie II CZ 154/12, opublikowane w L.).

Z brzmienia omawianego przepisu wynika, że sąd może zasądzić od strony przegranej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle. Uprawnienie sądu nie jest tu jednak dowolne, na co wskazuje przyjęte w tym przepisie sformułowanie „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. Użyte sformułowanie oznacza, że przy stosowaniu tej regulacji sąd nie może dokonywać wykładni rozszerzającej i sąd powinien, stosując ten przepis, mieć na uwadze konkretny stan faktyczny występujący w sprawie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2013 roku, w sprawie I ACA 466/13; postanowienie Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 3 maja 2014 roku, w sprawie I ACz 294/14).

Kodeks nie precyzuje, jakie kryteria muszą być spełnione dla przyjęcia w danej sprawie, że zachodzą okoliczności objęte sformułowaniem „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. W orzecznictwie wskazuje się, że chodzi o takie sytuacje, które wskazują, że ponoszenie kosztów pozostawało w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Przykładowo wskazuje się, że należą do nich okoliczności związane z przebiegiem sprawy – charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem – sytuacja majątkowa i życiowa strony. Ocena, czy takie wypadki wystąpiły w konkretnej sprawie, należy do sądu, który powinien dokonać jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 roku, w sprawie V CZ 124/12, opublikowane w L.).

Zdaniem Sądu II instancji, Sąd Rejonowy słusznie stwierdził, że w niniejszej sprawie wystąpił szczególnie uzasadniony przypadek warunkujący zastosowanie art. 102 kpc. Sprawa była precedensowa, miała duże znaczenie dla powódki. Co więcej, od samego początku była ona subiektywnie przekonana o zasadności zajętogo stanowisko, a w postępowaniu sądowym występowała samodzielnie bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

Niezależnie od tego, za zastosowaniem art. 102 kpc przemawia także sytuacja majątkowa powódki, albowiem posiadane środki finansowe powódka przeznacza w zasadzie na bieżące utrzymanie. Powódka pobiera świadczenie emerytalne w wysokości ok. 2 075 zł. Jej uzasadnione wydatki w każdym miesiącu kształtują się następująco: opłata za energię elektryczną – 70 zł, opłata za wodę – 50 zł, podatek i odpady komunalne – 50 zł, środki czystości – 100 zł, wyżywienie – 600 zł, odzież – 200 zł, opłata za radio i telewizję oraz inne potrzeby własne – 100 zł, leczenie – 550 zł, w tym wizyty lekarskie – 150 zł, dojazd do lekarza – 100 zł, leki – 100 zł i rehabilitacja – 200 zł.

W ocenie Sadu II instancji sytuacja powódki jest trudna i zasądzenie od niej na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego pozostałoby w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. W związku z tym Sąd I instancji prawidłowo zastosował art. 102 k.p.c.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy mając na uwadze ww. okoliczności oraz art. 397 kpc i 385 kpc oddalił zażalenie pozwanej jako bezzasadne i orzekł jak w sentencji.

(-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSR(del.) Anna Capik-Pater

Sędzia Przewodniczący Sędzia